

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਬੈਲਿਸ' ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਮਪੀ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸ਼ਾਅ ਬ੍ਰੌਸ, ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ (5) ਦੇ ਸਿੰਘ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਲੱਕੜ ਵਿੱਚ ਕੱਟਣਾ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅੱਗ ਦੀ ਲੱਕੜ ਇੱਕ ਨਿਰਮਿਤ ਲੇਖ ਹੈ। ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੱਗ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਫਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਫਰਮ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੁਪਏ 'ਤੇ 50,000 ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਅਰਥਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਹੈ। 150 ਹਰੇਕ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ.

M/S ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਰਾਜਾਰਾਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟਡ।—ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1973 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ 1497.

i

ਨਵੰਬਰ-12, 1973

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1948 ਦਾ XLVI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 5— ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡੀਲਰ— ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5(2)(a) (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ।

(5) (1963) 14 S.T.C. 878.

M/ ¹ s. Naraindass Rajaram & Co. Pvt. Ltd., v. The State of Punjab and others, (T ¹ uli, J.)

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡੀਲਰ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਟੈਕਸਯੋਗ। ਟਰਨਓਵਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ (a) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (vii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਖਰੀਦਦਾਰੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 5(2) (ਬੇ) (vi) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)(a)(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਐਕਟ.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ 28 ਮਾਰਚ, 1972 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਡੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਦੁਕਵਾਂ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। 25,423.35 ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਰ.ਐਨ. ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ, ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ ਗਰਗ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜੇ.ਐਸ ਵਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ, ਐਸ.ਕੇ. ਸਿਆਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਨਿਰਣਾ

TULI, J. - ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1497 ਆਫ਼ 1972 (ਮੈਸਰਜ਼ ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਰਾਜਾਰਾਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ), ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1498 ਆਫ਼ 1972 (ਮੈਸਰਜ਼ ਕੋਟਕ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ),

M/ ¹ s. Naraindass Rajaram & Co. Pvt. Ltd., v. The State of Punjab
and others, (T ¹ uli, J.)

1972 ਦਾ 1499 (ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਟਰੇਡਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 1500 (ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ).

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 1501, (ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਟਨ ਟਰੇਡਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1502 ਦਾ 1972, (ਮੈਸਰਜ਼ ਐਨ. ਫਤੇਹਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 1563, (ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1504 ਦਾ 1972, (ਮੈਸਰਜ਼ ਕੋਟਕ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 842 (ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਸੀਮਾ ਐਂਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 843 (ਮੈਸਰਜ਼ ਖਿਮਜੀ ਵਿਰਾਨ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 3590, (ਮੈਸਰਜ਼ ਧਨਰਾਜ ਮਲ-ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ) , 1972 ਦਾ 858 (ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਹਨ ਲਾਲ-ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 3450, (ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਹਨ ਲਾਲ-ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ), 1972 ਦਾ 3451 (ਮੈਸਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ-ਮੋਤੀ ਲਾਲ) ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ)', 1972 ਦਾ 3452 (ਮੈਸਰਜ਼ ਮੋਹਲ ਲਾਲ-ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ), ਅਤੇ 977 ਆਫ਼ 1973, (ਮੈਸਰਜ਼ ਰੈਲਿਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਇੱਕ ਹੋਰ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਡੀਲਰ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (a) (vi) ਅਧੀਨ 5 ?

(3) 1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1497 ਦੇ ਤੱਥ (ਮੈਸਰਜ਼ ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਰਾਜਾਰਾਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ, ਬਨਿੰਡਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਹੋਰ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੈਂ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਨਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਫਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1948, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਡੀਲਰ' ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੇਚਣਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਸੀ' ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, ਜੋ ਕਿ ਚਾਰਜਿੰਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ, ਇਸਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪੜਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਜਿਸ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ ਦਾ ਸੇਲ-ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

M/s. Naraindass ftajaram & Co. Pvt. Ltd., v. The State of Punjab and others, (Tuli, J.)

ਟੈਕਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ: -

“* * ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੌਰਾਨ ਡੀਲਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ

ਜੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਬਾਅਦ ਕਟੌਤੀ ਇਸ ਤੋਂ -

- (i) * * * ਜੇਕਰ ਜੇ ਜੇ ਜੇ ਜੇ
- (ii) ♦ * * ਜੇਕਰ £ * ਜੇ ਜੇ # *
- (iii) £ ** £ it if it if
- (iv) * # * ** ਜੇ ਜੇ ਜੇ ਜੇ *
- (v) * * ਜੇਕਰ * ਜੇਕਰ * ਜੇ * ਜੇ ਇਹ

(Vi) ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜੋ ਛੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ

ਡੀਲਰ, ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(vii) * * * * *

(b) ' # * ■**\$**

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ: -

(a) ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਟੈਕਸ ਓਆਈਈ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪੜਾਅ ਹੋਵੇਗਾ-

(I) ਵਿਕਰੀ-ਟੈਕਸ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਖਰੀ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਪੜਾਅ;

(II) ਟੈਕਸ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਮਾਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਖਰੀ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਪੜਾਅ;

(b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡੀਲਰ ਦੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ

(i) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii)।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦੀ। 29,59,327.70 ਪੈਸੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁ. ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ 7,97,258.37 ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਰਯਾਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (vi) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਦਿ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਟਨ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਪਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ. ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਫਰਮ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਗਿੰਨ ਕੀਤੇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਿੰਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਿੰਨ ਕੀਤੇ ਕਪਾਹ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜ ਵੇਚੇ। ਕਪਾਹ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਮ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਲ 1961-62 ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਗਿਣਤ ਕਪਾਹ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (ਵੀਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ)। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ, 23 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਪਾਹ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਫਰਮ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-(i) ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਕਪਾਹ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਧਾਰਾ 5(2) (a) (vi), ਅਤੇ (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕਪਾਹ 'ਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ, ਜੋ ਕਿ - ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਡੀ ਕਲੋਰਡ ਮਾਲ' ਦੀ ਇਕ ਵਸਤੂ ਸੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪੜਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਪਟੇਲ ਕਾਟਨ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੇਲ ਕਾਟਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-(i) ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਚੰਦੂ

(1) (1972) 29 S.T.C. 706.

(2) (1964) 15 S.T.C. 865.

ਲਾਲ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ 1967 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ (ii) ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਭਵਾਨੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ (ਸੋਧ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਅਤੇ ਵੈਲੀਡੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1967, ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਪਾਦਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"(i) ਕਿ, 1967 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 11-ਏਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(3) (ਏ) (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1967 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

(11) ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (3) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਪਾਹ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(a) ਕੀ, ਜਦੋਂ ਅਣਗਿਣਤ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਪਾਹ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਟਰਨਓਵਰ' ਸੀ (a) (vi);

(b) ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(2) (a) (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ;

(c) ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਪਾਹ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਪਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਕਪਾਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਨਡ ਕਪਾਹ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਟਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਪਾਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮਾਲ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਜਾ

M/s. Naraindass Rajaram & Co. Pvt. Ltd., v. The State of Punjab
and others, (Tuli, J.)
ਸਕਦੀ ਹੈ,

(6) ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਟਰਨਓਵਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਨੀ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (vii) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਦਾ ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) (a) (vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਧਾਰਾ 5(2) (ਏ) (vi) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਰੀਦ, ਟੈਕਸਯੋਗ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਪਾਹ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 1 ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

(3) (1970) 25 S.T.C. 52.

(4) (1967) 20 S.T.C. 290 (S.C.).